

Nr 42.

Utlåtande med anledning av väckta motioner om byggande av ett nytt undersökningsfartyg för fisket.

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 379 av herr *Spetz* och II: 342 av herr *Utbult m. fl.* har yrkats, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära, att Kungl. Maj:t till nästa års riksdag ville framlägga förslag om byggandet av ett nytt undersökningsfartyg för fisket samt äska erforderligt anslag härför.

Vidare har i den likaledes till jordbruksutskottet hänvisade motionen II: 347 av herr *Staxäng* yrkats, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en skyndsam utredning angående bevaknings- och undersökningsfartyg åt västkustfisket.

Beträffande de skäl, som åberopats till stöd för yrkandena, får utskottet hänvisa till motionerna.

Över motionen II: 347 har utskottet inhämtat yttranden från fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök och Sveriges fiskares riksförbund.

Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök har i sitt den 26 februari 1954 dagtecknade yttrande anfört bland annat följande.

Alltsedan år 1950 och senast år 1953 har frågan om anskaffande av ett nytt undersökningsfartyg för fiskeriadминистраtionen varit föremål för statsmakternas övervägande. Styrelsen har bemärkt, att förutom förevarande motion ännu en, avseende i stort sett samma syfte, väckts vid innevarande års riksdag, nämligen II: 342 av herr *Utbult m. fl.* Beträffande de åtgärder, vilka hittills vidtagits för åstadkommande av ett sådant fartyg, varom här är fråga, ävensom rörande behovet av ett dylikt hänvisar styrelsen till sistnämnda motion. Styrelsen vill endast tillfoga, att behovet av ett nytt undersökningsfartyg, som även kan användas vid vissa bevakningsuppdrag, såsom vid Fladenfisket blir mer trängande med vart år som går.

Styrelsen anser alljämt, att ett sådant fartyg bör vara av i huvudsak den typ, som efter verkställd utredning föreslogs i styrelsens skrivelse till Kungl. Maj:t den 9 augusti 1951. Enligt nämnda förslag, vilket enligt meddelade direktiv avsåg ett fartyg i främsta rummet lämpat för praktiska försök och undersökningar, skulle fartygets längd vara omkring 80 fot. Med då gällande penningvärde beräknades anskaffningskostnaden uppgå till 600 000 kronor och de årliga driftkostnaderna inklusive avlöning för besättningen till 84 475 kronor. Skall, som nu ifrågasättes, fartyget även användas för bevakning, torde det emellertid böra göras något längre än 80 fot. Med hänsyn härtill ävensom till att penningvärdet sjunkit, sedan nyssnämnda förslag avgavs, torde såväl anskaffningskostnaderna som driftkostnaderna bli något högre än de i förslaget angivna. Detta förslag är därför nu i behov av revidering.

En sådan revidering av förslaget tar givetvis en viss tid men bör dock kunna utföras så snabbt att frågan kan föreläggas nästa års riksdag.

På grund av vad sålunda anförts tillstyrker styrelsen bifall till motionen.

Sveriges fiskares riksförbund har i sitt yttrande, dagtecknat den 13 mars 1954, anført i huvudsak följande.

Först framhåller förbundet att ännu en motion med i huvudsak samma syftemål avlämnats till årets riksdag, nämligen II: 342 av hr Utbult m. fl. Förbundet hänvisar beträffande vissa sakuppgifter och ytterligare motive-ringar till denna.

Därefter erinrar förbundet om att frågan om undersöknings- och bevakningsfartyg för fisket på olika områden varit mycket aktuell under de senaste åren och i olika sammanhang behandlats såväl av riksdagen som av Kungl. Maj:t, fiskeristyrelsen, fiskarna och deras organisationer. Behovet av ett dylikt fartyg har därvid genomgående omvittnats och erkänts. Förslag om byggande av sådant fartyg har även framlagts, dock utan att detsamma blivit förverkligat.

Det svenska fisket har undergått en stark utveckling och fyller en stor uppgift i folkförsörjningens tjänst. För att det skall kunna bibehålla sina positioner i en alltmer hårdnande internationell konkurrens, erfordras en intensiv undersöknings- och forskningsverksamhet såväl på det fiskeritek-niska området som beträffande fiskbestånd och fiskevatten. Behovet av ett undersökningsfartyg har därför blivit alltmera trängande.

Den svenska fiskeflottan är dessutom i behov av ett bevaknings- och stöd-fartyg, som skulle kunna stå fiskarna till tjänst i olika avseenden och främst då fisket bedrivs på internationella områden långt från hemorterna, såsom vid sillfiske i Nordsjön (på Fladenground och vid Island), samt vid laxfiske i Östersjön. Med hänsyn till att nämnda fisken bedrivs på olika tider av året, anser förbundet att det föreslagna undersökningsfartyget bör kunna med fördel utrustas även såsom bevakningsfartyg och under vissa tider av året användas såsom sådant på de olika fiskeområdena.

Under återopande av det anförda tillstyrker förbundet bifall till motionen om anskaffande av ett bevaknings- och undersökningsfartyg åt fisket, så att förslag om byggande av ett sådant fartyg kan avlämnas till nästa års riksdag.

Utskottet. Det svenska fiskeriväsendet förfogar för närvarande över två fartyg, nämligen statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfis-kets behov, Skagerak, och statens undersökningsfartyg för fiskeridministra-tionen, Eystrasalt. Under de senaste åren har i ett flertal motioner yrkats, att utöver dessa fartyg ett nytt statligt undersökningsfartyg av fiskebåtstyp skulle anskaffas. Som motivering härför har anförts, att det nya fartyget be-hövdes för fiskeritek-niska försök med nya redskap och andra hjälpmedel samt för andra uppgifter, som de nuvarande undersökningsfartygen på grund av redan bestående omfattande arbetsuppgifter, bristande teknisk utrustning eller i övrigt var förhindrade eller mindre lämpade att genomföra.

Sedan 1950 års riksdag — i överensstämmelse med vad jordbruksutskottet i sitt utlåtande nr 39 hemställt — hos Kungl. Maj:t anhållit att frågan om behovet av och kostnaderna för ett nytt statligt undersökningsfartyg måtte utredas, uppdrog Kungl. Maj:t den 15 september 1950 åt fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök att verkställa ifrågavarande utredning samt att till

Kungl. Maj:t inkomma med det förslag i ämnet, som av utredningen kunde föranledas. Utredningen avlämnades den 9 augusti 1951. I denna föreslogs att fartyget, som i främsta rummet borde vara lämpat för praktiska försök och undersökningar, skulle ha en längd av 80 fot med en beräknad anskaffningskostnad av 600 000 kronor och årlig driftkostnad inklusive avlöning för besättningen av 84 475 kronor. Den 4 januari 1952 beslöt Kungl. Maj:t, att förslaget för det dåvarande icke skulle föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Med anledning av ett motionsvis framfört yrkande att för budgetåret 1952/53 ett reservationsanslag av 600 000 kronor måtte anvisas för byggande av det föreslagna undersökningsfartyget, anförde utskottet i sitt av 1952 års riksdag godkända utlåtande nr 33, att utskottet i dåvarande ekonomiska läge icke ansåg sig kunna tillstyrka motionärernas hemställan. Utskottet framhöll därvid, att det torde ankomma på Kungl. Maj:t att ägna fortsatt uppmärksamhet åt spörsmålet samt, så snart förhållandena det medgav, förelägga riksdagen förslag i ämnet. Slutligen berördes frågan i utskottets utlåtande 1953: 41 med anledning av väckt motion om utredning angående bevakningsfartyg åt fladenfisket. Sedan utskottet i sistnämnda utlåtande till en början framhållit, att det syntes utskottet synnerligen behjärtansvärt att skänka fladenfiskarna den trygghet, som ett stödfartyg innebar, erinrade utskottet att fiskeristyrelsens nyssnämnda utredning ännu icke lett till någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Skulle emellertid utredningen föranleda ett förslag från Kungl. Maj:ts sida syntes det enligt utskottet ligga närmast till hands att därvid även övervägdes, huruvida icke ett nytt undersökningsfartyg tillika skulle kunna fylla de funktioner, som åsyftades i motionen.

I de nu föreliggande motionerna och remissyttrandena däröver framhålles, att behovet av ett nytt undersökningsfartyg under den tid som gått blivit alltmera trängande. Sålunda har under senare år i sådana länder som Danmark, Nederländerna, Norge, Sovjetunionen och Förbundsrepubliken Tyskland byggts nya undersökningsfartyg eller ställts medel till förfogande för sådant ändamål. För att de svenska fiskarna skall kunna hävda sig i en allt hårdare internationell konkurrens, erfordras intensiv undersöknings- och forskningsverksamhet såväl på det fiskeritekniska området som beträffande fiskebestånd och fiskevatten. Den svenska fiskeflottan är dessutom i behov av ett bevaknings- och stödfartyg, som kan bistå fiskarna i olika hänseenden och främst då fisket bedrivs på internationella områden långt från hemorterna såsom vid sillfiske i Nordsjön på Fladenground och vid Island samt vid laxfiske i Östersjön.

Utskottet anser för sin del, att vad i ärendet förekommit motiverar, att ifrågavarande fartyg nu bör komma till utförande. Fartyget bör i princip byggas efter de riktlinjer, som uppdragits i den av fiskeristyrelsen avlämnade utredningen. Såsom framhållits i motionerna I: 379 och II: 342 samt fiskeristyrelsens yttrande måste utredningen emellertid — innan den kan läggas till grund för ett konkret förslag — överarbetas med beaktande av de aktuella kostnaderna och de tekniska förbättringar, som kan ha framkommit under tiden efter utredningens avlämnande. Med hänsyn till att fartyget även

bör användas som stödfartyg åt fladenfiskarna och laxfiskarna i Östersjön samt då fiskebåtar numera bygges med en längd av upp till 90 fot, bör vid överarbetningen jämväl fartygets längdmått tagas under övervägande. Utskottet vill särskilt understryka vikten av att ifrågavarande översyn genomföres på sådant sätt, att de senaste erfarenheterna och rönen beträffande maskineri och den övriga tekniska utrustningen för dylika fartyg tillvaratas. Översynen torde enligt utskottet lämpligen böra företagas av fiskeristyrelsen och bör avslutas inom sådan tid, att Kungl. Maj:t har möjlighet att framlägga förslag i ämnet till nästa års riksdag.

I detta sammanhang får utskottet slutligen erinra om att utskottet i sitt av 1954 års vårriksdag godkända utlåtande nr 29 biträtt Kungl. Maj:ts förslag om anvisande av ett reservationsanslag av 1 579 000 kronor till Anskaffande av framdrivningsmaskineri för undersöknings- och bevakningsfartyget Skagerak samt tillika tillstyrkt, att det skulle få ankomma på Kungl. Maj:t att efter ytterligare tekniska och ekonomiska överväganden träffa slutligt avgörande i frågan. Genom beslut den 29 oktober 1954 har Kungl. Maj:t uppdragit åt förre marindirektören B. T. Swenzén att — med beaktande av Skageraks lämpliga användningsområde, därvid Swenzén har att samråda med fiskeristyrelsen och andra sakkunniga — företaga den i utlåtandet nr 29 omnämnda utredningen. Utskottet utgår ifrån att Skagerak, sedan fartyget erhållit ett nytt framdrivningsmaskineri, kommer att fullgöra sina arbetsuppgifter mera effektivt än tidigare och därigenom ytterligare tillgodose fiskeriväsendets behov av undersöknings- och bevakningsfartyg.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 379 och II: 342 samt med avslag å motionen II: 347, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t om möjligt till 1955 års riksdag framlägger förslag om byggandet av ett nytt statligt undersökningsfartyg för fisket.

Stockholm den 16 november 1954.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Tjällgren, Anderberg, Lage Svedberg, Jon Jonsson, Bertil Andersson, Sundberg, Eskilsson, Nord*, Bror Nilsson* och Johan Persson; samt

från andra kammaren: herrar Antby, Ahlsten, Ekdahl*, Netzén*, Agerberg, Utbult, Lindström* och Svensson i Vä samt fru Lindskog* och herr Arweson.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herr *Lage Svedberg*, vilken ansett att

dels utskottets utlåtande från och med det stycke, som på s. 3 börjar med orden »Utskottet anser» till och med det stycke, som på s. 4 slutar med orden »undersöknings- och bevakningsfartyg», bort ersättas med text av följande lydelse:

»I likhet med motionärerna anser utskottet, att ett stort behov föreligger av en betydligt intensifierad försöks- och forskningsverksamhet på havsfiskets område. Med hänsyn härtill och vad i övrigt anförts i ärendet finner utskottet därför det i och för sig berättigat att ett nytt undersökningsfartyg kommer till stånd. Utskottet vill emellertid erinra om att utskottet i sitt av 1954 års vårriksdag godkända utlåtande nr 29 biträtt Kungl. Maj:ts förslag om anvisande av ett reservationsanslag av 1 579 000 kronor till Anskaffande av framdrivningsmaskineri för undersöknings- och bevakningsfartyget Skagerak samt tillika tillstyrkt, att det skulle få ankomma på Kungl. Maj:t att efter ytterligare tekniska och ekonomiska överväganden träffa slutligt avgörande i frågan. Genom beslut den 29 oktober 1954 har Kungl. Maj:t uppdragit åt förre marindirektören B. T. Swenzén att — med beaktande av Skageraks lämpliga användningsområde, därvid Swenzén har att samråda med fiskeristyrelsen och andra sakkunniga — företaga den i utlåtandet nr 29 omförmälda utredningen. Enligt utskottet synes man kunna utgå ifrån att Skagerak, sedan fartyget erhållit ett nytt framdrivningsmaskineri, kommer att kunna mera effektivt tagas i anspråk för att tillgodose fiskeriväsendets behov. Först vid denna tidpunkt torde man därför mera bestämt kunna överblicka behovet av ett ytterligare undersöknings- och bevakningsfartyg. Vid sådant förhållande synes de i motionerna framställda yrkandena icke nu böra föranleda någon riksdagens åtgärd.»

dels ock utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att motionerna I: 379 och II: 342 samt II: 347 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.»